

ชาวญวนอพยพในประเทศไทย : ปัญหาและแนวทางแก้ไข

ขจิตถัย บุรุษพัฒน์

1. ความทั่วไป

ปัญหาประการหนึ่งที่ประเทศด้อยพัฒนา ทั้งหลายใน เอเชียอาคเนย์ กำลัง ประสบ อยู่ ก็คือ ปัญหาความยุ่งยากอันสืบเนื่องมา จากชนกลุ่มน้อยภายในประเทศ จะเห็นได้ ว่าบรรดาประเทศเหล่านี้ซึ่งได้แก่ อินโดเนเซีย พม่า กัมพูชา ต่างก็ประสบปัญหาชนกลุ่มน้อยด้วยกันทั้งนั้น ในอินโดเนเซียชาวจีนยังคงเป็นปัญหาที่รัฐบาลจะต้องหาทาง ขบถักต่อไป สำหรับพม่านั้นการกั้นรั้วต่อ สู่ของชนกลุ่มน้อยอันได้แก่ กระเหรี่ยง ไทยใหญ่ กระฉิ่น มอญ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิใน การปกครองตนเอง กำลังเป็นปัญหาที่กระทบกระเทือนต่อเอกภาพของชาติอย่างร้ายแรง เป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งต่อการพัฒนา ประเทศในทุก ๆ ด้าน ในกัมพูชาชนกลุ่มน้อยที่กำลังเป็นปัญหายู่งขณะนี้ก็คือชาวจีน และชาวญวน เมื่อหันมาพิจารณาประเทศไทยคู้บ้าง ก็ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ประเทศไทยก็ประสบปัญหาชนกลุ่มน้อยเช่นเดียวกัน

ในบรรดาชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ที่สร้าง ปัญหาความยุ่งยากให้กับรัฐบาลไทยอยู่ขณะนี้ ชาวญวนอพยพในภาคตะวันออกเฉียง เหนือเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง แม้ ว่าชาวญวนอพยพจะมีจำนวน ไม่มากนักเมื่อ เทียบกับชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ แต่ก็ได้สร้าง ปัญหาความยุ่งยากให้รัฐบาลต้องหาทางแก้ไขอยู่ตลอดเวลา และนับวันปัญหาอันเกิดจาก ชาวญวนอพยพจะยิ่งพอกพูนเพิ่มขึ้นทุกที

2. การอพยพของชาวญวนเข้าสู่ประเทศไทย

ชาวญวนที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ใน ประเทศไทยนั้น แบ่งได้เป็น 2 พวก คือ พวกที่อพยพเข้ามาแต่เดิมกับพวกอพยพลี้ภัยภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

พวกอพยพเข้ามาแต่เดิม ชาวญวนอพยพ เข้าสู่ประเทศไทยครั้งแรกในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวญวนเหล่านี้นับถือพุทธศาสนาซึ่งต่อมาไม่นานก็ได้ผสมกลมกลืนเข้า

กับชุมชนในท้องถิ่น ต่อมาอีกประมาณ 30 ปี ชาวญวนอีกหลายกลุ่มซึ่งนับถือคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกได้อพยพเข้าสู่ประเทศไทยเนื่องจากการกดขี่ข่มเหงจากผู้ปกครองประเทศ พวกนี้ส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดพระนครและจังหวัดจันทบุรี ชาวญวนเหล่านี้พยายามรักษาสันติธรรมนิยมประเพณีของตนไว้อย่างเคร่งครัด ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความแตกต่างในค่านิยมนั้นเอง จึงทำให้การผสมกลมกลืนเป็นคนไทยค่อนข้างยากกว่าพวกแรกซึ่งนับถือพุทธศาสนาเช่นเดียวกับคนไทย¹

ชาวญวนได้พากันอพยพเข้าสู่ประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง เมื่อประมาณ 50 ปีที่ผ่านมา โดยที่ชาวญวนซึ่งเป็นพวกชาตินิยมได้ทำการก่อกบฏขึ้นเพื่อต่อต้านการปกครองของฝรั่งเศส เมื่อการกบฏล้มเหลวลงพวกนี้ก็ได้หลบหนีเข้าสู่ประเทศไทย ชาวญวนที่อพยพเข้ามาครั้งหลังนี้ส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดนครพนม และสกลนคร²

ชาวญวนที่อพยพเข้ามาดังกล่าวข้างต้นนั้น ปัจจุบันได้กลายเป็นคนไทยไปเกือบหมด

แล้ว ทั้งนี้ เพราะมีจำนวนไม่มากและอาศัยกระจัดกระจายปะปนกับชุมชนชาวไทย ประกอบกับได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่เป็นเวลานานหลายชั่วอายุคน จึงได้ผสมกลมกลืนกลายเป็นคนไทยไปเกือบหมดสิ้น ฉะนั้นชาวญวนเหล่านี้จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่รัฐบาลแต่อย่างใด ชาวญวนที่สร้างปัญหาให้รัฐบาล ต้อง ชบ คิก อยู่ในขณะนี้ ก็คือชาวญวนที่อพยพเข้าสู่ประเทศไทยภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นี้เอง ซึ่งผู้เขียนจะได้ศึกษาโดยละเอียดต่อไป

พวกอพยพเข้ามาใหม่ คงจำกันได้ว่า ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองฝรั่งเศสได้กลับเข้ามาครอบครองอินโดจีนอีกครั้งหนึ่งในปี 2489 และได้ทำการปราบปรามพวกญวนอิสระและลาวอิสระซึ่งอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรลาวขณะนั้นอย่างรุนแรง เป็นเหตุให้หัวหน้าเวียตมินห์ที่ควบคุมชาวญวนในลาวบังคับให้ชาวญวนเหล่านั้นข้ามลำน้ำโขงเข้ามายังประเทศไทย³ ชาวญวนที่อพยพมาครั้งนี้มีจำนวนราว 48,000 คน เมื่ออพยพเข้ามาแล้วทางรัฐบาลไทยก็ได้ให้ที่

1 Chan Ansuchote, *The Vietnamese Refugees in Thailand : A Case Study in Decision Making* (Presented to the Faculty of the Institute of Public Administration of Thammasat University, 1960), p. 6.

2 *Ibid.*, pp. 6-7.

3 *Ibid.*, p. 7.

พักอาศัยและอนุญาตให้ชาวญวนเหล่านี้ตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยตามจังหวัดต่าง ๆ ริมฝั่งแม่น้ำโขง โดยไม่มีการจำกัดในเรื่องถิ่นที่อยู่แต่อย่างใด⁴

3. ทำที่โดยทั่วไปของรัฐบาลไทยต่อชาวญวนอพยพในระยะแรก ๆ

รัฐบาลไทยสมัยนั้นได้ให้ความเห็นอกเห็นใจชาวญวนเป็นอย่างมาก นอกจากจะอนุญาตให้ตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยแล้ว ยังได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 1 ล้านบาท เพื่อให้ชาวญวนยืมลงทุนก่อสร้างตัวและประกอบอาชีพทั้งหลักแหล่งอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้รัฐบาลยังได้จ้างชาวญวนจำนวนหนึ่งให้ทำงานในโครงการต่าง ๆ ทางด้านสาธารณูปโภคของรัฐ และเปิดโอกาสให้ชาวญวนอพยพแปลงสัญชาติเป็นไทยได้ แต่ก็มีชาวญวนจำนวนไม่มากนักที่ขอแปลงสัญชาติ⁵ ชาวญวนเหล่านี้ไม่ได้ถูกควบคุมอย่างเคร่งครัดสามารถเดินทางไปไหนก็ได้โดยอิสระเสรี ประกอบอาชีพได้ทุกอย่างตามที่ตนถนัด การที่รัฐบาลมีท่าทีผ่อนปรนและปฏิบัติต่อชาวญวนอพยพอย่างละมุน

ละม่อมเช่นนี้ ผู้เขียนเข้าใจว่าน่าจะสืบเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

ประการแรก รัฐบาลไทยเชื่อว่าชาวญวนเหล่านี้ คงจะ ปฏิบัติ ตาม กฎหมาย ไทย และหลีกเลี่ยงการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการต่อต้านฝรั่งเศสในอินโดจีน และเชื่อว่าชาวญวนเหล่านี้เป็นพวกชาตินิยมซึ่งจะไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติแต่ประการใด นอกจากนี้รัฐบาลยังคาดว่า การต่อสู้จะยุติลงในเวลาไม่ช้า เมื่อเหตุการณ์สงบเรียบร้อยแล้วชาวญวนก็จะอพยพกลับไปยังถิ่นฐานของตน⁶

ประการที่สอง ประเทศไทยมีความเกลียดชังฝรั่งเศสเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จาก การที่ฝรั่งเศสเคยยึดเอาดินแดนของไทยไป และในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองก็มีการขัดแย้งกันอย่างรุนแรงระหว่างไทยกับฝรั่งเศส จนถึงกับมีการสู้รบกัน สืบเนื่องมาจากการที่ไทยเรียกร้องดินแดนที่เสียไปกลับคืนมา เมื่อชาวญวนหลบหนีจากการปกครองของฝรั่งเศสเข้ามาอาศัยดินแดนไทย รัฐบาลไทยจึงมีความเห็นอกเห็นใจ และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

4 Peter A. Poole, "Thailand's Vietnamese Minority" *Asian Survey*, December 1967, p. 886.

5 Peter A. Poole, *The Vietnamese in Thailand* (New York : Cornell University Press, 1979), p. 41.

6 Chan Ansuchote, *op. cit.*, p. 12.

ประการที่สาม ในระยะนั้นเพิ่งเสร็จสิ้นสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศไทยจำเป็นต้องเรียกร้องความเห็นใจจากบรรดาประเทศทั้งหลาย ทั้งนี้เพราะได้มีเหตุการณ์บางอย่างผลักดันให้ประเทศไทยจำเป็นต้องประกาศสงครามกับฝ่ายพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่สอง การให้ความช่วยเหลือผู้อพยพลี้ภัยจึงเป็นหนทางหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้ยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศอันว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัยอย่างเข้มแข็ง ซึ่งย่อมจะทำให้นานาประเทศนิยมยกย่องประเทศไทย และยังจะทำให้การแสวงหาความสนับสนุนจากต่างประเทศในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติทำได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

ประการที่สี่ อาจเป็นได้ว่าประเทศไทยอยู่ในภาวะจำยอมที่จะต้องรับชาวญวนอพยพเหล่านี้ ทั้งนี้ เพราะกำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอที่จะผลักดันให้ชาวญวนจำนวนมากมายออกไปนอกประเทศไทยได้ เมื่อปล่อยให้ชาวญวนเหล่านี้ข้ามพรมแดนมาแล้วก็ต้องให้ความอุปการะช่วยเหลือตามสมควร

ประการที่ห้า เป็นเหตุผลที่สืบเนื่องมาจากลักษณะนิสัยประจำชาติของไทยประการหนึ่ง ก็คือ การให้ความเอื้ออาทรต่อชน

ต่างชาติที่ได้รับความเดือดร้อน เมื่อเราย้อนไปศึกษาประวัติศาสตร์ก็จะพบว่า ประเทศไทยได้เป็นดินแดนที่ชนต่างชาติพากันอพยพหนีร้อนมาพึ่งเย็นมาแต่โบราณแล้ว ไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด ภาษาใด ที่อพยพหลบหนีความเดือดร้อนจากประเทศของตน รัฐบาลไทยและคนไทยก็ได้ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นเสมอมา

๔. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา

ชาวญวนอพยพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีจำนวนประมาณ 3-4 หมื่นคน ได้สร้างปัญหาให้รัฐบาลไทยอย่างน้อยสามประการ คือ ปัญหาในด้านการเมือง ปัญหาในทางเศรษฐกิจและสังคม และปัญหาในด้านการปกครอง

๔.๑ ปัญหาในด้านการเมือง

ชาวญวนที่อพยพจากลาวเข้าสู่ประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่เป็นชาวญวนที่อาศัยอยู่ในเวียดนามเหนือมาก่อน และตกอยู่ภายใต้อิทธิพลครอบงำของพรรคเวียตมินห์ เมื่ออพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยไม่นานนัก พวกเขาก็ได้ก่อตั้งสมาคมลับเวียตมินห์ขึ้นในประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 3 ประการ คือ ใฝ่ใถ่เงินส่งไปช่วยโฮจิมินห์ ส่งชายฉกรรจ์ไปเป็นทหารเวียตมินห์ และ

ส่งเสื้อผ้า ยารักษาโรค เสิร์빙อาหาร ตลอดจนอุปกรณ์ในการทำสงครามให้โซจิมีน⁷ จึงเห็นได้ว่าพวกเวียตมินห์หรืออีกนัยหนึ่ง พวกคอมมิวนิสต์เวียตนามเหนือได้เข้ามาควบคุมชาวญวนอพยพมาแต่เดิมแล้ว เพราะฉะนั้นฝ่ายคอมมิวนิสต์จึงสามารถใช้ชาวญวนอพยพให้เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายตนได้ทุกเมื่อตามที่ต้องการ

ปัจจุบันนี้สมาคมลับเวียตมินห์ได้กลายมาเป็นองค์การลับของคอมมิวนิสต์เวียตนามในประเทศไทย ดำเนินการโดยผ่านทางกลุ่มแนวร่วมต่าง ๆ หนึ่งในจำนวนนี้ได้แก่ “สมาคมช่วยเหลือซึ่งกันและกันของชาวเวียตนามในไทย” สำหรับหน่วยงานสูงสุดขององค์การคอมมิวนิสต์เวียตนามในไทยก็คือ คณะกรรมการกลาง (Central Committee) ซึ่งรับผิดชอบโดยตรงต่อพรรคคอมมิวนิสต์ลาวทองของเวียตนามเหนือรายชื่อของสมาชิกคณะกรรมการกลางจะถูกเก็บเป็นความลับ แม้แต่หน่วยงานชั้นรองๆ ลงมาก็จะถูกปิดเป็นความลับเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ก็เพราะความจำเป็นในการรักษาความลับนั่นเอง การติดต่อสื่อสารกันภายในประ-

เทศ คณะกรรมการกลางอาจจะทำเป็นลายลักษณ์อักษรบ้างแต่ไม่บ่อยครั้งนัก ส่วนใหญ่แล้วใช้การติดต่อกันด้วยคำพูดและมักจะมีการย้ายที่ตั้งสำนักงานใหญ่อยู่เสมอเพื่อความปลอดภัย⁸

คณะกรรมการจังหวัดดำเนินการในจังหวัดที่มีชาวญวนอพยพอาศัยอยู่ประมาณ 1,000 คนหรือมากกว่านั้น ดังเช่น จังหวัดนครพนม สกลนคร หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี และปราจีนบุรี อย่างไรก็ตามพื้นที่รับผิดชอบของคณะกรรมการจังหวัดอาจจะไม่ตรงกับพื้นที่จังหวัดของไทย โดยปกติแล้วมักจะใหญ่หรือเล็กกว่าพื้นที่ของจังหวัด ที่เป็นเช่นนั้นไม่ใช่เป็นแต่เพียงหลักการที่จะควบคุมกลุ่มชาวญวนอพยพเท่านั้น แต่อาจกำหนดขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร ซึ่งมีขอบเขตอำนาจเพียงพื้นที่ของตนเท่านั้น หน้าที่สำคัญของคณะกรรมการจังหวัดก็คือเป็นสื่อกลางในการนำคำสั่งและคำแนะนำต่าง ๆ จากคณะกรรมการกลางมายังตัวแทนของพรรคซึ่งทำหน้าที่ติดต่อกับประชาชน⁹

7 ไมวินทร์ พานิชพันธ์, บทความเกี่ยวกับการปกครอง พิมพ์เป็นอนุสรณ์ ในงานพระราชทานเพลิงศพ ไมวินทร์ พานิชพันธ์ (พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2512) หน้า 91-92.

8 Peter A. Poole, *op. cit.*, pp. 890-891.

9 *Ibid.*, p. 891

คณะ กรรมการ อำเภอ ดำเนิน การ ใน อำเภอ หรือ ตำบลที่ชาวญวน อพยพอยู่อย่าง น้อย 500 คน และก็เช่นเดียวกับคณะกรรมการ การจังหวัด กล่าวคือ พื้นที่รับผิดชอบของ คณะกรรมการอำเภออาจจะใหญ่กว่า หรือ เล็กกว่าพื้นที่ของอำเภอของไทยก็ได้ การ เลือกตั้งสมาชิกคณะกรรมการอำเภอจะต้อง ได้รับการรับรองจากประธานคณะกรรมการ จังหวัด สมาชิก แต่ละ คน รับผิดชอบ งาน ใน หน้า ที่ใด หน้า ที่หนึ่ง เป็นต้นว่า นโยบายของพรรค การศึกษา การเงิน การ โฆษณา ชวน เชื้อ การ ระงับ ข้อ ขัดแย้ง ระหว่างสมาชิก¹⁰

ภายใต้การอำนวยการของคณะกรรมการ- การ อำเภอ จะมีหน่วยย่อย ซึ่ง ประกอบ ด้วยหัวหน้า รองหัวหน้า และสมาชิกอีก 5 คน หรือมากกว่านั้น แม้ว่าหัวหน้าและ รองหัวหน้าจะได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิก ของหน่วยย่อยก็ตาม การเลือกตั้งก็จะต้อง ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการอำเภอ ในระดับคณะกรรมการอำเภอนั้นการควบคุมดูแลเด็กที่มีอายุระหว่าง 6-12 ปี และ 12-18 ปี เป็นหน้าที่ของกลุ่มหนุ่มสาว โดย มีการแบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มๆ¹¹

เป็นที่น่าสังเกตว่า วัตถุประสงค์ทั้ง เกิมของสมาคมลับเวียตมินท์ก็คือ การรวม พลัง ชาว ญวน อพยพโดยใช้ลัทธิ ชาติ นิยม เป็นเครื่องมือเพื่อให้การสนับสนุนเพื่อน ร่วมชาติต่อสู้ขับไล่ฝรั่งเศสออกจากอินโดจีน ต่อมาฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อ ขบวนการเวียตมินท์ และในที่สุดขบวนการ นี้ซึ่งเคยเป็นขบวนการของพวกชาตินิยมมา ก่อนก็กลายเป็นเครื่องมือของฝ่ายคอมมิวนิสต์ ดังนั้น สมาคมลับเวียตมินท์ที่ควบคุม ชาวญวนอพยพอยู่ในประเทศไทย ก็ได้ กลายเป็นองค์การลับของคอมมิวนิสต์เวียต นามเหนือไปโดยปริยาย

เมื่อเป็นดังนี้ ฝ่ายคอมมิวนิสต์จึงถือ โอกาสใช้ชาวญวนอพยพให้เป็นประโยชน์ใน ด้านการหาข่าว การแทรกซึมบ่อนทำลาย ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนผู้ ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่ปฏิบัติการอยู่ใน จังหวัดต่างๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในขณะนี้ มีประจักษ์พยานแสดงให้เห็น ว่า ชาวญวนอพยพบางคนได้ให้ความช่วยเหลือฝึกอบรมแก่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และช่วยเหลือคอมมิวนิสต์เวียตนามเหนือ ในการแทรกซึมจากลาวเข้าสู่ประเทศไทย

¹⁰ *Idem.*

¹¹ *Ibid.*, p. 892.

นอกจากนี้ ทางเจ้าหน้าที่ยังค้นพบเอกสารเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ของเวียดนามเหนือในค่ายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่ฝ่ายเจ้าหน้าที่ยึดได้อีกด้วย¹²

ทั้งเป็นที่ทราบกันดีว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างแข็งขันเสมอมา จนถึงกับส่งทหารไทยไปร่วมรบกับพันธมิตรในเวียดนามใต้ เพื่อสกัดกั้นการรุกรานของฝ่ายคอมมิวนิสต์ ตลอดจนการยินยอมให้สหรัฐอเมริกาใช้ฐานทัพในประเทศไทย เพื่อส่งเครื่องบินไปโจมตีเวียดนามเหนือ เหตุการณ์เหล่านี้ย่อมเป็นเครื่องชี้ชัดว่าประเทศไทยได้แสดงตนเป็นศัตรูกับเวียดนามเหนืออย่างเปิดเผย ฝ่ายคอมมิวนิสต์จึงได้พยายามหาทางแทรกซึมบ่อนทำลายประเทศไทยให้หนักมียิ่งขึ้น โดยอาศัยชาวญวนอพยพเป็นเครื่องมือ จึงนับได้ว่าพฤติกรรมของชาวญวนอพยพเป็นภัยร้ายแรงยิ่งต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ

อย่างไรก็ตาม เราต้องยอมรับความจริงข้อหนึ่งว่า ชาวญวนอพยพมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ทั้งหมด มีเพียงบางกลุ่มเท่านั้นที่ให้การสนับสนุน ทั้ง

จะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของ พลเอก ประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีใจความว่า "เรื่องที่ญวนอพยพมีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อการร้ายนั้น แท้ว่าในจำนวนญวนอพยพประมาณ 3 หมื่นคน มีที่ให้การสนับสนุนคอมมิวนิสต์อยู่ไม่มากนัก และส่วนมากเป็นพวกชั้นหัวหน้า..."¹³

นอกจากนี้ ยังมีชาวญวนอพยพอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีจำนวนไม่มากนักที่ให้ความสนับสนุนเวียดนามใต้ และมีความประสงค์ที่จะประกอบอาชีพอยู่ในเมืองไทย ด้วยความสงบสุข เมื่อคราวที่ชาวญวนซึ่งสนับสนุนโฮจิมินห์ได้ก่อความยุ่งยากขึ้น เนื่องจากการทำพิธีทางศาสนาให้แก่โฮจิมินห์ซึ่งเสียชีวิตไป ชาวญวนอพยพกลุ่มหนึ่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ก็ได้พากันเดินขบวนโดยความสงบเพื่อคัดค้านการกระทำของชาวญวนที่สนับสนุนโฮจิมินห์ และได้จัดทำคำแถลงการณ์แจกจ่ายแก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มีใจความว่า

"เรากลุ่มชาวญวนซึ่งสนับสนุนฝ่ายโลกเสรีได้อพยพพลัดถิ่นมาจากเวียดนามเข้าสู่ประเทศไทย และได้รับการปฏิบัติอย่างโอบอ้อมอารีจากรัฐบาลและประชาชน

12 Robert Shaplen, *Time out of Hand* (New York: Harper & Row Publishers, 1965) ,p. 281.

13 พลเอก ประภาส จารุเสถียร, บันทึกการให้สัมภาษณ์ของ พลเอก ประภาส จารุเสถียร รองนายกรัฐมนตรี ในวาระปี 2510-2511 (พระนคร : บริษัทเสนาธิการพิมพ์ จำกัด, 2521) หน้า 40.

ชาวไทย พวกเรารู้สึกกตัญญูและเป็นหนี้บุญคุณในความกรุณาอันนี้ และได้พยายามปฏิบัติตามกฎหมายไทยอย่างเคร่งครัดเสมอมา อย่างไรก็ตาม เมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้มีชาวญวนที่เป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์ฉวยโอกาส ดำเนิน การ โฆษณาชวน เชื่อให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์อันเป็นการละเมิดต่อกฎหมายไทย

การกระทำของพวกนี้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนชาวญวนส่วนใหญ่แต่อย่างใด พวกเราหวังว่ารัฐบาลและประชาชนชาวไทยคงจะเข้าใจความยุ่งยากทั้งหลายที่เกิดขึ้นนี้เป็นการกระทำของฝ่ายนิยมคอมมิวนิสต์แต่เพียงฝ่ายเดียว

พวกเราหวังว่า รัฐบาลไทย คง จะดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อยุติการกระทำไม่ชอบนี้เสีย ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ชาวญวนซึ่งสนับสนุนฝ่ายโลกเสรีต้องพลอยรับเคราะห์กรรมไปด้วย..."¹⁴

แม้ว่าจะมีชาวญวนอพยพส่วนน้อยที่ให้การสนับสนุนการก่อการร้ายโดยตรง และมีชาวญวนอีกจำนวนหนึ่งสนับสนุนโลกเสรีก็ตาม เราก็ไม่อาจวางใจได้ ในเมื่อชาวญวนอพยพส่วนใหญ่นิยมเวียดนามเหนือ มีความ

จงรักภักดีต่อประเทศชาติของตนอย่างแน่นแฟ้น พร้อมทั้งจะเสียสละเพื่อประเทศชาติของตนทุกขณะ ความรู้สึกเช่นนี้น่าจะเป็นภัยร้ายแรงยิ่งกว่าความเลื่อมใสในลัทธิคอมมิวนิสต์เสียอีก เพราะผู้ที่มีความรู้สึกชาตินิยมรุนแรงย่อมกล้าที่จะเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อประเทศของเขา ซึ่งบางครั้งผู้นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ไม่อาจกระทำได้

ยิ่งไปกว่านั้นชุมชนชาวญวนอพยพยังตกอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์การลับคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือ โดยสิ้นเชิงอีกด้วย คำสั่งใด ๆ ขององค์การลับจะได้รับ การปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพราะเป็นการกระทำเพื่อประเทศชาติของตนตามที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์แอบอ้างโฆษณาชวนเชื่อ หรือหากขัดขึ้นไม่ยอมร่วมมือด้วย ก็ย่อมหมายถึงความหายนะที่จะบังเกิดขึ้น พวกคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือได้ฉวยโอกาสใช้ประโยชน์จากความรู้สึกชาตินิยมของชาวญวนอพยพอย่างเต็มที่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้ใช้ลัทธิชาตินิยมเป็นเครื่องมือช่วย ในการดำเนินงานแทรกซึม บ่อนทำลายประเทศไทย เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วปัญหาในด้านการเมืองที่เกิดจากชาวญวนอพยพจึงเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ

¹⁴ *Bangkok World*, September 30, 1969, p. 1.

อย่างยิ่งยวด มีผลกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศไทย

4.2 ปัญหาในด้านเศรษฐกิจและสังคม

ชั่วระยะเวลาเพียง 20 ปีเศษที่ชาวนานพากันอพยพจากลาวเข้ามาตั้งหลักแหล่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏว่าชาวนานเหล่านี้ได้เข้ามามีอิทธิพลทางเศรษฐกิจมากพอสมควร แม้แต่ชาวจีนเองกว่าที่จะประสบผลสำเร็จเข้ามามีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ต้องใช้เวลาจนถึงเกือบร้อยปี ทั้งยังมีจำนวนมากกว่าชาวนานอพยพและสามารถตั้งหลักแหล่งประกอบอาชีพได้ทุกหนทุกแห่งทั่วราชอาณาจักร ส่วนชาวนานซึ่งมีจำนวนน้อยกว่า ใช้เวลาก่อร่างสร้างตัวชั่วระยะเวลาอันสั้น จนประสบผลสำเร็จเข้ามามีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของคนไทยบางจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจมิใช่น้อย

ความสำเร็จของชาวนานอพยพในทางเศรษฐกิจนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมในขณะนั้น กล่าวคือ ทั้งรัฐบาล

ไทย และคนไทยได้ให้การต้อนรับชาวนานอย่างอบอุ่น รัฐบาลไม่ได้ดำเนินการกีดกันชาวนานทางด้านการประกอบอาชีพทางใดทั้งสิ้น คงปล่อยให้ชาวนานเลือกประกอบอาชีพตามใจชอบ ยิ่งไปกว่านั้นยังให้เงินอุดหนุนจำนวนหนึ่งแก่ชาวนานอีกด้วย และเนื่องจากในจังหวัดที่ชาวนานอพยพเข้าไปอาศัยอยู่นั้น ขาดแคลนผู้ประกอบอาชีพบางอย่าง ซึ่งอาชีพเหล่านี้ชาวนานมีความถนัดอยู่แล้ว โดยเฉพาะในด้านการค้า จึงเป็นโอกาสอันดีของชาวนานในการเข้าประกอบอาชีพที่กำลังเป็นที่ต้องการของชุมชน¹⁵ แม้ว่าขณะนั้นจะมีชาวจีนดำเนินการค้าอยู่บ้างแล้วก็ตาม แต่ยังไม่เป็น บิ๊กแบม มัน คง ไม่อาจเข้าควบคุมธุรกิจการค้าได้ทั้งหมด จึงทำให้ชาวนานสามารถเข้าทำการค้าแข่งขันกับชาวจีนได้¹⁶ ความสำเร็จของชาวนานอีกส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากลักษณะนิสัยของชาวนานเอง นิสัยอันนี้ก็คือความขยันขันแข็ง อุตสาหะ มีความมานะพยายามเพื่อสร้างฐานะของตนเอง นิสัยเช่นว่านี้ชาวนานมีที่ใกล้เคียงกับชาวจีน ในบางครั้งอาจจะมากกว่าชาวจีนเสียอีก ประกอบกับมีการรวมกลุ่มกันอย่างเหนียว-

15 Chan Anuchote, *op. cit.*, p. 10.

16 Wendell Blanchard, *Thailand* (New Haven : Hrab Press, 1958), P. 71.

แน่น ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในหมู่ชาวญวนอพยพ สิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลให้ชาวญวนเข้ามามีบทบาทต่อเศรษฐกิจของคนไทยอย่างรวดเร็ว

เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ชาวญวนอพยพมิได้เข้ามามีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยมากนัก แต่ถ้าพิจารณาเฉพาะจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีชาวญวนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ซึ่งได้แก่หนองคาย อุดร นครพนม สกลนคร อุบลราชธานีแล้วก็จะพบว่า ชาวญวนได้เข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจมิใช่น้อย ถ้าหากชาวญวนอพยพประกอบอาชีพโดยสุจริตแต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเมืองแล้ว ก็ไม่น่าจะวิตกกังวลแต่อย่างใด แต่โดยที่ชาวญวนเหล่านี้มีความจงรักภักดีต่อประเทศเวียดนามเหนืออย่างแน่นแฟ้น และยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายคอมมิวนิสต์โดยสิ้นเชิงอีกด้วย เพราะฉะนั้น ยิ่งชาวญวนเข้ามามีอิทธิพลทางเศรษฐกิจมากเท่าใด ก็จะเป็นอันตรายต่อประเทศไทยมากขึ้นเท่านั้น เพราะเป็นของธรรมดาที่ว่าเงินย่อมซื้อทุกสิ่งทุกอย่างได้ แม้แต่ความจงรักภักดีของคนไทยบางคนก็อาจซื้อได้ด้วยเงิน

เราทราบกันแล้วว่าตัวแทนของคอม-

มิวนิสต์ได้คอยเรียไ้เงินจากชาวญวนอพยพเป็นประจำ เมื่อชาวญวนอพยพส่วนใหญ่มีฐานะก็ย่อมเรียไ้เงินได้เป็นจำนวนมาก ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้ไ้เงินที่เรียไ้ไ้นี้ส่งไปช่วยเหลือเวียดนามเหนือทำสงครามต่อต้านสหรัฐอเมริกา และเงินอีกส่วนหนึ่งก็ได้ถูกนำไปไ้จ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย เพราะฉะนั้น ปัญหาคันเศรษฐกิจนี้จึงมีความสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามไปเสีย เพราะมีความเกี่ยวพันกับปัญหาทางการเมืองอย่างใกล้ชิด

สำหรับปัญหาในคันสังคมนี้ ประเด็นที่ผู้เขียนจะหยิบยกมาพิจารณาก็คือ ความรู้สึกชาตินิยมในหมู่ชาวญวน ทั้งที่ทราบกันแล้วว่าชาวญวนส่วนใหญ่เป็นพวกที่เกยอยู่ในเวียดนามเหนือมาก่อน และได้อพยพหลบหนีภัยสงครามเข้ามาอาศัยอยู่ในลาว ต่อมาก็ได้ข้ามพรมแดนเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ชาวญวนเหล่านี้มีความสำนึกว่าตนเป็นชาวญวนตลอดเวลา มีความจงรักภักดีต่อเวียดนามเหนืออย่างแน่นแฟ้น นับถือโฮจิมินห์เหมือนพระเจ้า ความรู้สึกเหล่านี้ได้ผลักดันให้ชาวญวนรวมกลุ่มกันอย่างใกล้ชิดแยกตนเองออกต่างหากจากสังคมไทย

ชาวญวนอพยพได้พยายามปลูกฝังความ

รู้สึกรักชาติให้แก่ลูกหลานของตนอยู่เสมอ ในการนี้ได้มีการลักลอบสอนภาษาญวนให้ เด็กญวน เพื่อไม่ให้เด็กเหล่านี้ลืมภาษา ประจำชาติของตน ขณะเดียวกันก็สั่งสอนให้ มีความรักชาติ เคารพนับถือโฮจิมินห์¹⁷ การสอนพิเศษนี้ดำเนินการโดยครูญวนซึ่งได้รับเงินเดือนจากองค์การลับของคอมมิวนิสต์ เกี่ยวกับการลักลอบสอนภาษาญวนนี้มีผู้เขียนไว้ว่า “ชั้นเรียนเหล่านี้เปิดสอน ภายหลังที่โรงเรียนทั่วไปเลิกแล้ว ทั้งนี้ เพราะพวกคอมมิวนิสต์ได้สนับสนุนให้ชาว ญวนอพยพส่งบุตรหลานของตนเข้าศึกษาใน โรงเรียนรัฐบาลไทยมาตั้งแต่เมื่อคราวการ อพยพชาวญวนกลับประเทศเวียดนามสิ้นสุดลง”¹⁸ ตามที่อ้างมานี้ก็หมายความว่า นับ ตั้งแต่ปี 2507 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นเวลาที่การ อพยพชาวญวนกลับเวียดนามเหนือหยุด ชะงักลง เนื่องจากเวียดนามเหนือปฏิเสธไม่ ยอมรับชาวญวนกลับประเทศ ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้สนับสนุนให้เด็กญวนที่เกิดในเมือง ไทยเข้าโรงเรียนรัฐบาลไทย ถ้าข้อมูลดังกล่าวเป็นความจริงก็เป็นเรื่องที่น่าพิจารณา ว่า ฝ่ายคอมมิวนิสต์มีความมุ่งหมายอย่างไร ในการสนับสนุนดังกล่าว

ผู้เขียนเข้าใจว่าท่าทีของคอมมิวนิสต์ เช่นนี้น่าจะมีความมุ่งหมายบางอย่างแอบแฝงอยู่ นั่นก็คือพวกนี้ต้องการให้เด็กญวนสามารถเข้ากับสังคมไทยได้เป็นอย่างดี แต่ไม่ได้หมายความว่าจะให้ผสมกลมกลืนเป็น คนไทย เพราะพวกนี้คอยปลุกฝังความรู้สึก ชาตินิยมอยู่เสมอโดยสนับสนุนให้มีการเรียน ภาษาญวนภายหลังที่โรงเรียนทั่วไปเลิกแล้ว เมื่อเด็กญวนสามารถเข้ากับสังคมไทยได้ดีแล้ว ก็เป็นการง่ายที่จะใช้ชาวญวนเหล่านี้ ให้เป็นประโยชน์ในด้านการหาข่าวความ เคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่รัฐบาล ตลอดจน ใช้ชาวญวนทำการแทรกซึมบ่อนทำลาย ประเทศไทยต่อไป

จึงเห็นได้ว่า ปัญหาทางด้านสังคมอัน เกิดจากลัทธิชาตินิยมในหมู่ชาวญวนนี้มี ลักษณะพิเศษ 2 ประการ *ประการแรก* เป็น ปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกชาตินิยมในหมู่ชาว ญวนเอง ในแง่ที่ว่าความรู้สึกรักชาติ ความ จงรักภักดี ความรู้สึกผูกพันกับเวียดนาม-เหนือของชาวญวนอพยพ ทำให้พวกนี้รวม กลุ่มทางสังคมกันอย่างเหนียวแน่น แยกตัว เองออกจากสังคมไทย ในสภาพเช่นนี้ความ ไม่เข้าใจกันระหว่างเชื้อชาติจึงเกิดขึ้นได้ง่าย

17 Louis E. Lomax, *Thailand : The War That Is, The War That Will Be* (New York : Vintage Books, 1967), P. 37.

18 Peter A. Poole, *op. cit.*, P. 892.

นอกจากนี้ความรู้สึกชาตินิยมของชาวญวนยังส่งผลสะท้อนให้พวกนี้เกลียดชังประเทศไทยในฐานะที่เป็นฐานทัพให้สหรัฐอเมริกาส่งเครื่องบินไปโจมตีเวียตนามเหนืออีกด้วย *ประการที่สอง* เป็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับลัทธิชาตินิยมอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้อาศัยความรู้สึกชาตินิยมไปในทางที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตนโดยใช้ชาวญวนทำการแทรกซึมบ่อนทำลายประเทศไทย ซึ่งเป็นปัญหาที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติอย่างร้ายแรงอยู่ขณะนี้

อันที่จริงแล้ว ความรู้สึกรักชาติบ้านเมืองของคนเป็นสิ่งที่ดีงาม แต่เผด็จชาวนญวนเหล่านี้อาศัยอยู่ในประเทศไทยซึ่งเป็นปฏิปักษ์กับลัทธิคอมมิวนิสต์ เมื่อชาวญวนเหล่านี้แสดงความจงรักภักดีต่อเวียตนามเหนือ ซึ่งเป็น ประเทศ ที่ยึดมั่น ในอุดมการณ์ลัทธิคอมมิวนิสต์ และบ่อยครั้งที่ชาวญวนได้กระทำการบางอย่างที่เป็นการบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองอีกด้วย จึงเป็นเรื่องที่ขมขื่นใจสำหรับเจ้าของประเทศเป็นอย่างมาก

๔.๓ ปัญหาด้านการปกครอง

ชาวญวนอพยพจำนวน ๓-๔ หมื่นคน

ที่อาศัยกระจุกกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขณะนี้ นอกจากจะก่อให้เกิดปัญหาด้านการเมือง และปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าว ข้างต้นแล้ว พวกนี้ยังสร้างปัญหายุ่งยากในการปกครองอีกด้วย

ในการปกครองชาวญวนนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและตำรวจมีหน้าที่รับผิดชอบคอยควบคุมดูแลชาวญวนในเขตจังหวัดของตนให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ทั้งนี้โดยอาศัยกฎเกณฑ์ที่กรมตำรวจได้กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมชาวญวนโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี แม้เจ้าหน้าที่รัฐบาล จะพยายาม ปฏิบัติ ต่อชาวญวนด้วยความเที่ยงธรรม ชาวญวนอพยพก็ยังไม่ค่อยนำพาต่อกฎหมาย เมื่อเจ้าหน้าที่ต้องจัดการให้เป็นไปตามกฎหมาย ก็มักยกสาเหตุขึ้นมาอ้าง โดยโฆษณาชวนเชื่อในหมู่ชาวญวนอพยพและก่อความไม่สงบอยู่เนือง ๆ ทำความลำบากใจแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐบาลมิใช่น้อย โดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีชาวญวนอพยพอาศัยอยู่เป็นอันมาก¹⁹

เนื่องจากชาวญวนรวมกลุ่มกันอยู่เหนียวแน่น และมีการคอยหาข่าวความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองอยู่

19 นาวาเอก ใจดี พรหมมานิต, *ผู้ว่าราชการจังหวัดกับการต่อต้านผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (วิทยานิพนธ์ เสนอต่อวิทยาลัยการทัพบก กองทัพบก, 2512), หน้า 25.

เสมอ หากมีการเคลื่อนไหวใด ๆ ที่จะมีผลกระทบกระเทือนต่อชาวญวนแล้ว พวกนี้จะรู้ล่วงหน้าเสมอ และเมื่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ การใด ๆ ที่ขัดต่อผลประโยชน์ของชาวญวน แล้ว เช่นการจับกุมชาวญวนที่มีพฤติการณ์ เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ การอพยพ ชาวญวนออกจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่ หนึ่ง พวกนี้จะมีปฏิกิริยาต่อต้านอย่างรุนแรง เช่น ยื่นคำร้องไปยังผู้ใหญ่ในวงราชการก่อให้เกิดความปั่นป่วน ไม่ยอมอพยพเคลื่อน ย้ายตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ นักประชุมเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ให้คนชรา ผู้หญิง และเด็ก ชักขวาง และแสดงอาการเคียดแค้นให้ สาธารณชนเห็นใจ ไปทำบุญที่วัดเพื่อขอ ความเห็นใจจากพระสงฆ์เป็นต้น²⁰ การต่อต้านของชาวญวนดังกล่าวนี้ย่อมก่อให้เกิด ความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ เหล่านั้น นับเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการ ปกครอง

นอกจากนี้จากการที่ชาวญวนรวมกลุ่ม กันอย่างเหนียวแน่นนี้เอง เท่ากับเป็นการ แยกตัวเองออกจากชุมชนของคนไทยโดย ปริยาย ในลักษณะเช่นนี้ย่อมทำให้ชาวญวน อพยพกับคนไทยไม่ค่อยจะมีความสัมพันธ์กัน

เท่าใดนัก การแตกแยกหรือการขัดแย้งกัน ในสังคมจึงเกิดขึ้นได้ง่าย เมื่อไม่นานมานี้ก็ ได้เกิดกรณีที่แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งกัน ระหว่างชนสองเชื้อชาตินี้ โดยที่ชาวญวน อพยพในอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนอง-คาย ประมาณ 1,000 คน ได้ร่วมกันแห่รูป โขจิมินห์ไปตามถนนสายต่าง ๆ เพื่อไปทำ พิธีทางศาสนาให้แก่โขจิมินห์ซึ่งถึงแก่กรรม ลง ในกรณีนี้ก็มีคนไทยจำนวนหนึ่งไม่พอใจ ในการกระทำดังกล่าวของชาวญวน จนถึงกับ เกิดปะทะกันขึ้น มีผู้ได้รับบาดเจ็บด้วยกัน ทั้งสองฝ่าย²¹

เหตุการณ์ทำนองนี้ได้เกิดขึ้นอีกหลาย แห่งในจังหวัดที่มีชาวญวนอพยพอาศัยอยู่หนาแน่นเช่น สกลนคร นครพนม เมื่อเกิด เรื่องเช่นนี้ขึ้นแล้วก็ย่อมนำความไม่สงบ เรียบร้อยมาสู่ชุมชนนั้น ๆ อย่างหลีกเลี่ยง ไม่ได้ นับเป็นความยุ่งยากอีกลักษณะหนึ่งที่ เกี่ยวข้องกับปัญหาทางด้านการปกครอง

5. มาตรการปฏิบัติของรัฐบาล ไทยต่อชาว ญวนอพยพ

ตามที่ได้ศึกษามาแต่ต้นจะเห็น ได้ว่า ในระยะแรกที่ชาวญวนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่

20 โมรินทร์ พานิชพันธ์, *op. cit.*, หน้า 92.

21 *สยามรัฐรายวัน* ฉบับประจำวัน ที่ 10 กันยายน 2512, หน้า 3.

ในประเทศไทยนั้น รัฐบาลไม่ได้จำกัดในเรื่องถิ่นที่อยู่ของชาวญวนแต่อย่างใด คงปล่อยให้ทั้งหลักแหล่งโดยอิสระเสรีซึ่งชาวญวนส่วนมากก็ได้พากันตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวแม่น้ำโขง ชาวญวนที่อพยพมานี้มีตัวแทนของพวกเวียตมินห์ปะปนเข้ามาด้วย ต่อมาไม่นานนักพวกนี้ก็ได้อพยพตั้งกองการลับเวียตมินห์ขึ้น โดยมีความมุ่งหมายให้ความสนับสนุนพวกเวียตมินห์ทำการขับไล่ฝรั่งเศสออกจากอินโดจีน ในระยะนั้นทางรัฐบาลยังไม่ค่อยให้ความสนใจกับการดำเนินงานของพวกเวียตมินห์ในหมู่ชาวญวนเท่าใดนัก เพราะเข้าใจว่าเป็นการดำเนินงานของพวกชาตินิยมที่ต้องการกอบกู้เอกราชจากฝรั่งเศส ประกอบกับเพิ่งเสร็จสิ้นสงครามโลกครั้งที่สอง รัฐบาลมีปัญหามากมายอย่างที่จะต้องหาทางแก้ไขอย่างรีบเร่ง จึงไม่อาจให้ความสนใจชาวญวนได้เท่าที่ควร

ภายหลังที่จอมพล ป. พิบูลสงครามเข้ามาบริหารประเทศในปี 2492 รัฐบาลได้ตระหนักถึงภัยจากการแทรกซึมบ่อนทำลายของฝ่ายคอมมิวนิสต์ภายในประเทศ และเห็นว่าการเคลื่อนไหวอย่างลับ ๆ ของพวกเวียต

มินห์เป็นภัยร้ายแรงต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศเช่นเดียวกัน เพราะพวกเวียตมินห์ซึ่งแต่เดิมเข้าใจว่าเป็นพวกชาตินิยมนั้นที่แท้ก็คือพวกคอมมิวนิสต์นั่นเอง

เมื่อข้อเท็จจริงเป็นเช่นนี้แล้ว รัฐบาลก็เริ่มต้นดำเนินมาตรการโดยกวาดล้างต่อชาวญวนทันที กล่าวคือ ในปี 2492 รัฐบาลได้ประกาศให้ชาวญวนเข้าไปอาศัยอยู่ใน 12 จังหวัด คือ หนองคาย สกลนคร นครพนม อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ขอนแก่น อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ ปราจีนบุรี²²

ต่อมาในปี 2493 ได้จำกัดเขตให้ชาวญวน อยู่ใน 8 จังหวัด โดยตัด จังหวัด กาฬสินธุ์ มหาสารคาม สุรินทร์ และ ร้อยเอ็ดออกไม่ยอมให้ชาวญวนอาศัยอยู่ในปลายปี 2493 ได้กำหนดเขตให้ชาวญวนอาศัยอยู่ได้เพียง 5 จังหวัดเท่านั้น คือ หนองคาย สกลนคร นครพนม อุบลราชธานี และปราจีนบุรี²³

ในปี 2496 ขณะที่กำลังของฝ่ายเวียตมินห์ในลาวได้รุกคืบหน้าเข้ามาใกล้ชายแดนไทย ชาวญวนอพยพในประเทศไทยก็ได้มีการเคลื่อนไหวมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันความ

22 ไมวินทร์ พานิชพันธ์, *op. cit.*, หน้า 91

23 *Idem.*

ยุ่งยากที่อาจจะเกิดขึ้น รัฐบาลจึงได้จัดส่งชาวญวนที่มีพฤติการณ์ไม่น่าไว้วางใจจำนวน 705 คน จากจังหวัดหนองคายไปไว้ที่จังหวัดพัทลุง และเคลื่อนย้ายชาวญวนชั้น หัวหนารวม 126 คน จากจังหวัดหนองคาย สกลนคร และนครพนม ไปไว้ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี²⁴

นอกจากจะจำกัดในเรื่องถิ่นที่อยู่ โดยให้อาศัยอยู่ใน 5 จังหวัดดังกล่าวข้างต้นแล้ว รัฐบาลยังได้วางมาตรการควบคุมชาวญวนอย่างใกล้ชิดให้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมตำรวจ โดยวางกฎเกณฑ์ไว้ดังนี้²⁵

1. ให้มีการจัดรูปการปกครอง โดยหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้รับผิดชอบในความประพฤติของสมาชิกในครอบครัว 10 ครอบครัวรวมเป็นหมู่บ้าน หลายๆ หมู่บ้านรวมเป็นตำบล หัวหน้าหมู่บ้านและตำบลแต่ละแห่งจะเป็นผู้รับผิดชอบในการเฝ้าดูพฤติการณ์ของผู้อพยพภายในเขตรับผิดชอบของตน ตลอดจนบุคคลภายนอกที่มาติดต่อกับผู้อพยพ หัวหน้าหมู่บ้านและตำบลคัดเลือกมาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีครอบครัวแล้ว เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีบุคลิกเป็นที่น่าเชื่อถือ สามารถอ่านและเขียนภาษาญวนได้

2. หัวหน้าหมู่บ้านและตำบลจะต้องคอยเฝ้าดูอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้อพยพปฏิบัติตามกฎหมาย และคอยดูแลไม่ให้มีการกระทำใด ๆ อันเป็นการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ

3. ห้ามไม่ให้ผู้อพยพออกไปจากบริเวณหมู่บ้าน ที่ตนอาศัยอยู่เกินกว่า 24 ชั่วโมง และห้ามไม่ให้เดินทางออกจากจังหวัดที่ตนตั้งหลักแหล่งอยู่ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าหน้าที่จังหวัด ผู้อพยพจะต้องแสดงใบอนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในเมื่อไปถึงจุดหมายปลายทาง และจะต้องแจ้งเวลาที่จะกลับต่อเจ้าหน้าที่ด้วย

4. ห้ามไม่ให้ผู้อพยพเปลี่ยนที่พักอาศัยภายในจังหวัดที่ตนตั้งหลักแหล่งอยู่ก่อนได้รับอนุญาต ถ้าร้องในเรื่องนี้จะต้องได้รับการรับรองจากหัวหน้าหมู่บ้าน

หัวหน้าครอบครัวของผู้อพยพจะต้องรายงานต่อหัวหน้าหมู่บ้านทุกครั้ง ในเมื่อมีบุคคลที่อยู่ต่าง จังหวัด ต้องการติดต่อกับสมาชิกครอบครัวของตน หัวหน้าหมู่บ้านจะสอบสวนข้อเท็จจริงว่าการเยี่ยมเยียนนั้นเป็นการไปตามทุกข์สุขกันตามธรรมดา

24 Chan Ansuchote, *Op. Cit.*, P. 24.

25 *Ibid.*, pp. 90-92.

หรือไม่ ถ้าหากสืบทราบว่าการเยี่ยมเยียน
ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับภารกิจแล้ว ก็จะต้อง
รายงานข้อเท็จจริงต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

มาตรการควบคุมชาวญวนอพยพทั้ง
กล่าวนี้ โดยหลักการแล้วก็น่าจะสามารถ
ควบคุมชาวญวนอย่างได้ผล เพราะมีกฎ-
เกณฑ์ที่เข้มงวดกวดขันพอสมควร แต่ใน
ทางปฏิบัติปรากฏว่ายังมีข้อบกพร่องหลาย
อย่างในการควบคุมชาวญวน ที่สำคัญก็คือ
เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในถิ่นนี้โดยตรงมีจำนวน
ไม่เพียงพอ จึงทำให้การควบคุมมีประสิทธิภาพ
ตกต่ำลงไป ปลัดจังหวัดอุดรธานีได้ให้
ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“...การควบคุมคนญวนอพยพ
ในจังหวัดอุดรธานีนี้ยังทำงานกันไม่
เต็มเม็ดเต็มหน่วย เนื่องจากว่าตำรวจ
ที่จะมาควบคุมคนญวนอพยพนั้น จน
บัดนี้ยังไม่มีตัวคนที่จะมาปฏิบัติหน้าที่
เลย และนอกจากนั้นทางการก็ได้
รายงานมาให้กระทรวงได้ทราบหลาย-
ครั้งแล้ว แต่ก็ยังไม่ได้ส่งไปช่วยเหลือ
แต่อย่างใดด้วย”²⁶

ผู้เขียนเข้าใจว่าปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่
ที่ทำหน้าที่ดูแลชาวญวน โดยตรงนั้นมิใช่
เฉพาะแต่จังหวัดอุดรธานีเท่านั้น จังหวัด

อื่น ๆ ที่มีชาวญวนอพยพอาศัยอยู่ก็คงจะ
ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน จริงอยู่หน้าที่
ส่วนหนึ่งของข้าราชการฝ่ายปกครองและ
ตำรวจในจังหวัดเหล่านั้นก็ได้แก่การควบคุม
ดูแลชาวญวนอพยพให้ปฏิบัติตามกฎหมาย
ไทย คอยสอดส่องไม่ให้พวกนี้กระทำการ
ใด ๆ อันเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยของ
บ้านเมือง แต่ก็เป็นที่ทราบกันดีว่าเจ้าหน้าที่
ฝ่ายปกครองและตำรวจมีหน้าที่ราชการ
มากมายจนแทบจะไม่สามารถปฏิบัติได้ครบ
ถ้วนอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น การที่ต้องมาทำ
หน้าที่พิเศษเพิ่มขึ้นอีกอย่างโดยการควบคุม
ดูแลชาวญวนอย่างใกล้ชิดนั้นย่อมเป็นการ
เหลือวิสัยที่เจ้าหน้าที่เหล่านั้นจะปฏิบัติหน้าที่
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อันตรายจากการที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถ
ควบคุมดูแลชาวญวนได้อย่างทั่วถึง ก็คือ
ในประการแรกนั้นชาวญวนได้หลบหนีออก
นอกเขตที่ทางการกำหนดอยู่เสมอทั้งที่มีกฎ-
เกณฑ์ห้ามไว้ การหลบหนีออกนอกเขต ถ้า
หากมีจุดมุ่งหมายเพื่อไปเยี่ยมญาติ หรือ
ติดต่อค้าขายซึ่งไม่เกี่ยวกับกิจการเมือง
แล้ว ก็ไม่น่าวิตกแต่อย่างใด ตรงกันข้าม
หากพวกนี้หลบหนีเพื่อไปติดต่อประสานงาน
กับคอมมิวนิสต์เวียตนามเหนือ หรือเพื่อ

²⁶ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันที่ 24 กรกฎาคม 2513 หน้า 16.

ความมุ่งหมายอื่นที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของบ้านเมืองแล้วก็เป็นเรื่องที่นำห่วงใยมิใช่น้อย ในประการที่สอง การที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดนี้เองทำให้พวกนี้ยังสามารถลักลอบสอนหนังสือให้แก่เด็กญวน เพื่ออบรมสั่งสอนให้เด็กเหล่านี้จงรักภักดีต่อเวียดนามเหนือ ให้สำนึกถึงเชื้อชาติของตนอยู่เสมอ นอกจากนี้ก็ยังมี การลักลอบอบรมลัทธิการเมืองให้แก่ชาวญวนโดยทั่วไปอีกด้วย ในประการสุดท้าย การขาดประสิทธิภาพในการควบคุมชาวญวน ทำให้องค์การลัทธิคอมมิวนิสต์เวียดนามเหนือเข้ามามีอิทธิพลเหนือชีวิตความเป็นอยู่ของชาวญวน โดยทั่วไป นับเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ เพราะชาวญวนเหล่านี้พร้อมเสมอที่จะปฏิบัติตามคำสั่งขององค์การลับ ไม่ว่าจะด้วยความเต็มใจหรือถูกบังคับให้ทำ

6. แนวทางแก้ไขปัญหานี้

การแก้ไขปัญหาวาญวนอพยพวิธีที่ดีที่สุด ก็คือการหาทางส่งชาวญวนกลับประเทศเวียดนามเสีย ไม่ว่าจะเป็นเวียดนามเหนือหรือเวียดนามใต้ ซึ่งเรื่องนี้รัฐบาลไทยได้เคยทำการเจรจากับรัฐบาลเวียดนาม-

เหนือ ผ่านทางสภาาชาของแต่ละประเทศ เป็นผลให้มีการตกลงอพยพชาวญวนกลับประเทศเวียดนามเหนือตั้งแต่ปี 2502 เป็นต้นมา แต่การอพยพได้สิ้นสุดลงในปี 2507 เพราะเวียดนามเหนือได้ปฏิเสธไม่ยอมรับชาวญวนกลับประเทศ โดยถือเอาสาเหตุที่สหรัฐอเมริกาโจมตีเวียดนามเหนือมาเป็นข้ออ้าง การอพยพชาวญวนกลับประเทศเท่าที่ได้ดำเนินการมา ปรากฏว่ารัฐบาลสามารถจัดส่งชาวญวนกลับเวียดนามเหนือได้ประมาณ 40,000 คน จึงยังคงมีชาวญวนตกค้างอยู่อีกประมาณ 3-4 หมื่นคน

อย่างไรก็ตาม เมื่อเร็ว ๆ นี้ก็ได้มีการรื้อฟื้นเรื่องการเจรจาอพยพชาวญวนกลับเวียดนามเหนืออีกครั้งหนึ่ง ดังคำชี้แจงของวพณฯ นายกรัฐมนตรี ต่อผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ว่า

“.....คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาเรื่องที่จะมีการเจรจาระหว่างสภาาชาไทยกับสภาาชาเวียดนามเหนือเพื่ออพยพชาวญวนในประเทศไทย กลับคืนสู่เวียดนามเหนือ ทั้งนี้ สภาาชาไทยได้รายงานให้ทราบว่สภาาชาเวียดนามเหนือได้เสนอที่จะส่งคณะผู้แทนเดินทางมายังประเทศไทย

เพื่อเจรจาหรือฟื้นฟูความตกลงในการอพยพชาวญวนในไทยกลับเวียดนามเหนือขึ้นใหม่ คาดว่า คณะรัฐมนตรีคงจะไม่ขัดข้องในเรื่องนี้ เพราะเราปรารถนาจะให้อพยพชาวญวนเหล่านี้ซึ่งมีอยู่ประมาณ 4 หมื่นคนออกไปจากประเทศไทย.....”²⁷

ต่อมาเมื่อประมาณต้นเดือนตุลาคม 2513 ผู้แทนสภาภาษาเวียดนามเหนือก็เดินทางมาประเทศไทย เพื่อเปิดการเจรจากับผู้แทนสภาภาษาไทย ในอันที่จะหาทางตกลงอพยพชาวญวนกลับเวียดนามเหนือ ได้มีการเจรจากันหลายครั้งระหว่างผู้แทนสภาภาษาเวียดนามเหนือและผู้แทนสภาภาษาไทย แต่ยังไม่บรรลุข้อตกลงกัน แต่อย่างใดในขณะนั้น

ในขณะที่มีการเจรจายังไม่เป็นที่ตกลงกัน และเราก็ก็น่าจะทราบได้ว่าการเจรจารั้งนี้จะสำเร็จลงเมื่อใด ประเด็นที่ควรพิจารณาต่อไป ก็คือ เราจะหาทางเจรจากับรัฐบาลเวียดนามใต้เพื่ออพยพชาวญวนไปยังเวียดนามใต้จะได้หรือไม่ ในเรื่องนี้รัฐบาลไทยเคยเปิดการเจรจากับรัฐบาลเวียดนามใต้แล้วเช่นเดียวกัน แต่ยังไม่เป็นที่ตกลงกัน

แน่นอน ก็จะเห็นได้จากคำกล่าวของอุปทูตเวียดนามใต้ประจำประเทศไทยมีใจความว่า

“.....เกี่ยวกับปัญหาชาวญวนอพยพตามจังหวัดชายแดนอีสานนั้น รัฐบาลเวียดนามใต้ได้เคยเปิดเจรจากับรัฐบาลไทยมาแล้ว และรัฐบาลเวียดนามใต้ก็ไต่ถามนามกับรัฐบาลไทยเกี่ยวกับปัญหาการอพยพชาวญวนจากดินแดนไทย หลังจากที่รัฐบาลเวียดนามเหนือได้ทอปปฏิเสธรัฐบาลไทยที่จะอพยพชาวญวนดังกล่าวเมื่อปี 2510 แต่ข้อตกลงที่ลงนามกันนั้น รัฐบาลเวียดนามใต้ไม่ได้กำหนดระยะเวลาของการอพยพชาวญวนดังกล่าว.....ถ้าหากเวียดนามใต้มีสันติภาพขึ้นเมื่อไร รัฐบาลเวียดนามใต้ก็จะรีบติดต่อกับรัฐบาลไทย เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ดีขึ้น”²⁸

ดังนั้น ความหวังที่เวียดนามใต้จะยอมรับชาวญวนกลับจึงเป็นเรื่องที่เลื่อนลอยเสียมากกว่า และถ้าเราพิจารณาสถานการณ์ให้ละเอียดแล้วจะยิ่งพบเหตุผลที่สนับสนุนความคิดที่ว่าเวียดนามใต้จะไม่สามารถรับ

27 กรมประชาสัมพันธ์, *วิทยุสารประจำวัน* ประจำวันพุธที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2513 หน้า 3.

28 *ประชาธิปไตยรายวัน* ฉบับประจำวันที่ 27 มีนาคม 2513 หน้า 16.

ชาวญวนกลับประเทศได้ เหตุผลที่ว่านี้ก็คือ *ประการแรก* ชาวญวนอพยพเหล่านั้นส่วนใหญ่ อพยพมาจากเวียดนามเหนือ มีความจงรักภักดีและผูกพันอยู่กับเวียดนามเหนืออย่างแน่นแฟ้น *ประการที่สอง* ในเวียดนามใต้เองก็มีผู้อพยพหลบหนีภัยสงครามเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว ประมาณว่ามีผู้อพยพลี้ภัยในขณะนั้นถึง 1,678,000 คน ในจำนวนประชากรทั้งหมด 16,500,000 คน ผู้อพยพลี้ภัยเกือบทั้งหมดเป็นผู้หญิงและเด็ก ซึ่งตกเป็นภาระของรัฐบาลเวียดนามใต้ที่จะต้องจัดที่พักอาศัยให้²⁹ นอกจากนี้ เวียดนามไต้อยังต้องรับภาระในการอพยพชาวญวนจากประเทศกัมพูชากลับประเทศอีกด้วยเป็นจำนวนกว่าแสนคน จึงยังเพิ่มภาระให้แก่เวียดนามใต้เป็นทวีคูณ เหตุผลสองประการดังกล่าวนี้ น่าจะเป็นการเพียงพอแล้วที่ทำให้เวียดนามใต้ไม่ยอมรับชาวญวนอพยพจากประเทศไทยกลับประเทศ แม้ว่าจะได้มีการเจรจากันไปบ้างแล้วก็ตาม ก็คงจะไม่บรรลุผลแต่ประการใด

ในเมื่อการแก้ไขปัญหามาโดยการหาทาง

อพยพชาวญวนกลับประเทศเวียดนาม ไม่ว่าจะ เวียดนามเหนือหรือเวียดนามใต้ ไม่มีทางสำเร็จลงได้ในเร็ววันนี้ ประเด็นที่เราจะพิจารณาต่อไป ก็คือ เราจะหาทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร นอกเหนือไปจากมาตรการควบคุมกักขังที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ผู้เขียนถือว่ามาตรการควบคุมชาวญวนอพยพเป็นเพียงการหาทางควบคุมชาวญวนไม่ให้สร้างปัญหาเพิ่มมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เท่านั้น ไม่ใช่หนทางแก้ไขปัญหามาโดยตรง

ก่อนที่จะพิจารณาเรื่องนี้ต่อไป เรามาดูมาพิจารณาถึงความเห็นของชาวต่างประเทศบ้าง นายเมย์นาร์ค ปาร์คเกอร์ ซึ่งเคยเขียนบทความเกี่ยวกับเมืองไทยหลายครั้งได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับชาวญวนในประเทศไทยว่า "แทนที่จะพยายามกลืนพวกเวียดนามให้เป็นคนไทย คนไทยกลับใช้นโยบายรุนแรงคือการอพยพกลับถิ่นฐานเดิมและการปราบปราม"³⁰ ความเห็นของชาวต่างประเทศผู้นี้พิจารณาได้ว่าการแก้ไขปัญหาวงวนอพยพนั้น ประเทศไทยควรใช้นโยบายผสมกลมกลืนชาวญวนให้กลายเป็นคนไทยเสีย ซึ่งถ้าหากพิจารณาโดยผิวเผิน

29 Stanley I. Stuber, *Human Rights, and Fundamental Freedoms in Your Community* (New York : Association Press, 1968), P. 93.

30 พลเรือโท เฉลิม สติธาวาร "มะริกันส์ในไทยแลนด์" แปลจากเรื่อง "The American in Thailand" เขียนโดยนายเมย์นาร์ค ปาร์คเกอร์ จากนิตยสาร The Atlantic พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พลเรือโท เฉลิม สติธาวาร (พระนคร : โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารเรือ, 2512) หน้า 11.

แล้วก็คู่เป็นความคิดที่น่ารำพันได้ เพราะแม้แต่ชาวจีนซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุด ประเทศไทยยังสามารถผสมกลมกลืนจนกลายเป็นคนไทยไปเป็นจำนวนมากแล้ว แต่เมื่อพิจารณาโดยละเอียดทุกแง่ทุกมุมแล้ว ก็จะพบข้อเท็จจริงประการหนึ่งว่าสถานะของชาวจีนแตกต่างไปจากชาวจีน ชาวจีนอพยพเข้าสู่ประเทศไทยในฐานะคนต่างด้าว เพราะฉะนั้น ลูกหลานจีนที่เกิดในเมืองไทยจึงได้รับสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ นอกจากนี้ชาวจีนต่างด้าวยังสามารถโอนสัญชาติเป็นไทยได้อีกด้วย ทั้งนี้ การใช้นโยบายผสมกลมกลืนต่อชาวจีนจึงเป็นเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ทุกอย่าง

ในกรณีชาวจีนอพยพพวกนี้เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยในฐานะผู้อพยพลี้ภัยซึ่งตามธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศ ผู้อพยพลี้ภัยจะไม่ได้รับสัญชาติของประเทศนั้น ลูกหลานที่เกิดมาก็มิได้รับสัญชาติเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาเรื่องชนสองสัญชาติ อันจะนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ โดยปกติแล้วการอพยพลี้ภัยจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อประเทศบ้านเกิดเมืองนอนของตนเกิดความยุ่งยากเดือดร้อน อาจจะเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ หรือภัยของสงคราม เมื่อเหตุแห่งความเดือดร้อนสิ้นสุดลง ผู้อพยพ

ลี้ภัยก็จะพากันเดินทางกลับประเทศของตน ในกรณีชาวจีนอพยพหนีรัฐบาลไทยในสมัยที่ชาวจีนอพยพเข้ามาในนั้นมีความเชื่อว่าชาวจีนจะเข้ามาพักพิงชั่วคราวเท่านั้น เมื่อเหตุการณ์สงบลงก็จะอพยพกลับไป แต่เหตุการณ์หาได้เป็นไปตามที่คาดคิดไม่ เพราะชาวจีนพวกนี้ไม่ยอมอพยพกลับจนถึงทุกวันนี้

เมื่อเป็นดังนี้แล้วการที่รัฐบาลจะแก้ไขปัญหานี้โดยหาทางผสมกลมกลืนชาวจีนให้เป็นคนไทย จึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก เพราะนอกจากจะขัดกับธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศแล้ว ยังมีปัญหาเกี่ยวกับตัวชาวจีนอีกด้วย ทั้งนี้ ได้เคยกล่าวมาแล้วว่าชาวจีนอพยพเหล่านี้เป็นพวกยึดมั่นในความรู้สึกชาตินิยมอย่างรุนแรง มีการปลุกฝังให้สำนึกถึงความเป็นชาติ และสร้างความรู้สึกจงรักภักดีต่อเวียดนามเหนืออยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ การผสมกลมกลืนพวกนี้จึงไม่อยู่ในวิสัยที่จะทำได้ จึงอยู่ แม้แต่จะมีการแต่งงานระหว่างหญิงญวนกับคนไทยบ้าง แต่ก็มิได้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าหญิงญวนกับคนไทยแต่งงานกันเพราะมีความประสงค์จะแปลงสัญชาติเป็นไทย เนื่องจากมีความจงรักภักดีต่อประเทศไทย เกี่ยวกับเรื่องนี้ พล.ท. วิทย์ นิ่มนวล ผู้ว่าราชการ

จังหวัดหนองคาย ได้ให้ความเห็นในกรณี ที่กระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งห้ามจดทะเบียน สมรสให้สาวญวนอพยพกับชายไทยใน จังหวัดหนองคายว่า

“เป็นเพราะชาวญวนต้องการที่จะได้ สัญชาติไทยด้วยการแต่งงานกับคนไทย เพื่อ จะได้ไม่ต้องอพยพกลับเวียดนาม ซึ่งความต้องการของชาวญวนอพยพทำจนออกสงสัย จะมีพฤติการณ์ ไม่ดีสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง เพราะบางรายถึงกับจ้างจดทะเบียนสมรสให้ เป็นสามี บางรายหลอกให้คนไทยจดทะเบียน เป็นสามี แต่เป็นการสมรสในนามเท่านั้น คนไทยที่เป็นสามี โดยจดทะเบียนสมรสส่วน มากไม่ได้รับอนุญาตจากสาวญวนให้นอน ร่วมมุ้งฉันทน์สามี่กรรยา กันเลย...”³¹

จากการเปิดเผยของผู้ว่าราชการจังหวัด หนองคายดังกล่าว ทำให้ทราบข้อเท็จจริงว่า หญิงญวนสมรสกับคนไทยเป็นเพราะต้องการ ได้สัญชาติไทย เพื่อที่จะไม่ต้องอพยพกลับ เวียดนาม ปัญหาที่น่าพิจารณาก็คือ ถ้ากระ นั้นหญิงญวนเหล่านี้ก็ปรารถนาจะอยู่ในเมือง ไทยเพราะมีความผูกพันกับประเทศไทยเช่น นั้นหรือ ในทัศนะของผู้เขียนว่า การที่หญิง ญวนส่วนหนึ่งไม่ประสงค์จะกลับเวียดนาม นั้นมิใช่เพราะมีความผูกพันกับประเทศไทย

แต่เป็นเพราะพวกนี้เกรงว่าเมื่ออพยพกลับ เวียดนามแล้ว ตัวเองจะไม่ได้มีความสุข สบายในการดำรงชีพเหมือนอาศัยอยู่ในเมือง ไทย เพราะในเมืองไทยนั้นแม้จะอาศัยอยู่ใน ฐานะผู้อพยพลี้ภัยก็จริง แต่ชาวญวนก็ได้ รับความสะดวกสบายทุกอย่างในการประ กอบอาชีพ และหากไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง อันเป็นการนำมาซึ่งความไม่สงบเรียบร้อย ของบ้านเมืองแล้ว ทางเจ้าหน้าที่รัฐบาลก็ ไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยุ่งเกี่ยวใดๆ

แนวทางแก้ปัญหาวชาวญวนอพยพทั้งที่ ได้พิจารณามานี้ จะเห็นได้ว่าการหาทางอพ ยพชาวญวนกลับประเทศเวียดนามซึ่งเป็น แนวทางแก้ไขปัญหาคือที่ที่สุคนั้น ยังไม่อยู่ใน ฐานะที่จะกระทำได้ ไม่ว่าจะโดยส่งกลับ เวียดนามเหนือหรือเวียดนามใต้ เนื่องจาก มีอุปสรรคบางประการ สำหรับการแก้ไข ปัญหาโดยการใช้นโยบายผสมกลมกลืนนั้นไม่ อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้เช่นเดียวกัน เพราะ ชาวญวนมีฐานะเป็นผู้อพยพลี้ภัย จึงไม่อาจ จะได้รับสัญชาติไทยได้ไม่ว่าจะโดยการแปลง ชาติหรือโดยการเกิด

ฉะนั้น สิ่งที่จะต้องคำนึงต่อไปใน ขณะที่ยังไม่สามารถจัดส่งชาวญวนกลับประเทศเวียดนามก็คือ การวางมาตรการควบคุม

31 ไทยรัฐรายวัน ฉบับประจำวัน ที่ 9 เมษายน 2513 หน้า 14.

กุมชาวนวน อพยพให้รักกุ่มยิ่งขึ้นกว่าเดิม เพราะเท่าที่ผ่านมาการควบคุมชาวนวนยังหละหลวมไม่รัดกุมพอ มีข้อบกพร่องหลายอย่างที่ทำให้เจ้าหน้าที่ชาวนวนประพฤติปฏิบัติไปในทางที่เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง หลักฐานประการหนึ่งที่แสดงให้เห็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ในการควบคุมชาวนวนอพยพได้แก่ประกาศของกรมตำรวจให้ชาวนวนที่หลบออกนอกเขตกลับเข้าไปอยู่ในเขตจังหวัดที่ทางราชการกำหนดไว้ ถึงความตอนหนึ่งว่า

“.....เนื่องจากปรากฏว่าระยะนี้มีชาวนวนอพยพซึ่งทางราชการกำหนดให้ประกอบอาชีพอยู่ในเขตจังหวัดหนองคาย อุดรธานี สกลนคร อุบลราชธานี ปราจีนบุรี สุราษฎร์ธานี และพัทลุง ได้หลบหนีออกนอกเขตจังหวัดที่ได้รับอนุญาตไว้ไปประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดต่างๆ เป็นจำนวนมาก กรมตำรวจจึงได้มีประกาศกักเตือนให้ชาวนวนอพยพผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของทางราชการที่หลบออกไปนอกเขตกลับเข้ามาอยู่ในเขตจังหวัดที่ทางราชการได้อนุญาตและกำหนดให้ไว้ภายใน 30 วัน นับแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป.....”³²

นอกจากจะดำเนินการควบคุมชาวนวนอย่างรัดกุมแล้ว พร้อมกันนี้ก็ต้องพยายามหาทางทำลายขบวนการควบคุมของคอมมิวนิสต์ในหมู่ชาวนวนให้หมดสิ้นไปด้วย เพื่อว่าชาวนวนบางกลุ่มที่วางตัวเป็นกลาง และที่เป็นฝ่ายโลกเสรีจะได้ไม่ต้องหวาดกลัวอิทธิพลมืดที่คอยคุกคามอยู่หากไม่ยอมร่วมมือกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ ในเรื่องเกี่ยวกับอิทธิพลมืดนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายคนปัจจุบันได้เปิดเผยให้ทราบว่า “ได้สืบทราบว่ามิอำนาจมืดบีบบังคับชาวนวนอพยพอยู่เบื้องหลัง ทำให้กลุ่มชาวนวนอพยพต้องปฏิบัติตามนโยบายของอำนาจมืด ซึ่งถ้าใครไม่ปฏิบัติตามมักจะถูกลอบฆ่าตายเสมอ.....”³³ อำนาจมืดที่ว่านี้ก็ได้แก่การควบคุมโดยองค์การลับคอมมิวนิสต์เวียคนามเหนือตนเอง ถ้าหากรัฐบาลสามารถขจัดอิทธิพลของคอมมิวนิสต์ลงได้แล้ว เชื่อว่าทัศนคติของชาวนวนที่มีต่อประเทศไทยคงจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นมิตรยิ่งขึ้น

นอกจากนี้สิ่งที่ควรดำเนินการอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ ร่วมมือกับรัฐบาลเวียคนามใต้เพื่อหาทางโฆษณาชักจูงให้ชาวนวนอพยพหันมานิยมเวียคนามใต้ ซึ่งจะเป็นทางหนึ่ง

32 ประชาธิปไตยรายวัน ฉบับประจำวันที่ 6 กันยายน 2513 หน้า 2.

33 ไชยวัชรราชวัน, *Idem.*

ที่จะช่วยบันทึกอิทธิพลของเวียดนามเหนือที่มีต่อชาวญวนให้ลดน้อยลง พร้อมกันนี้รัฐบาลควรหาหนทางเปลี่ยนทัศนคติของชาวญวนอพยพให้หันมาเป็นมิตรกับรัฐบาลไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกเขาวชน เพราะเด็กพวกนี้เกิดในเมืองไทย ตามธรรมชาติก็ควรจะได้รับสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ แต่เนื่องจากชาวญวนเหล่านี้มิได้เข้าเมืองมาในฐานะคนต่างด้าวแต่มาในฐานะผู้อพยพลี้ภัย เพราะฉะนั้น เด็กญวนที่เกิดในเมืองไทยจึงมิได้รับสัญชาติไทย การเปลี่ยนทัศนคติของเขาวชนเหล่านี้วิธีหนึ่งที่ดีควรทำก็คือ ให้เด็กพวกนี้ ได้เรียนภาษาไทย เพราะภาษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน

การส่งเสริมให้เด็กญวนได้เรียนภาษาไทยเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กเหล่านี้มีความคุ้นเคยกับขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย มีความเข้าใจเมืองไทยยิ่งขึ้น และผลพลอยได้อีกอย่างหนึ่งก็คือ อาจจะเปลี่ยนความรู้สึกของเด็กญวนให้หันมาจงรักภักดีต่อประเทศได้ การที่ผู้เขียนมุ่งไปที่เด็กญวน

เช่นนี้ก็เพราะว่าเด็กเหล่านี้เกิดในเมืองไทย ไม่เคยเห็นประเทศเวียดนามมาก่อนเลยในชีวิต เพราะฉะนั้น การชักจูงให้เด็กเหล่านี้จงรักภักดีต่อประเทศไทยจึงพอมิทางเป็นไปได้บ้าง หรืออย่างน้อยที่สุดหากไม่สามารถชักจูงเด็กญวนให้หันมาจงรักภักดีต่อประเทศได้ เพียงการขจัดความรู้สึกไม่เป็นมิตรต่อประเทศไทย ซึ่งเด็กเหล่านี้ได้รับการปลูกฝังจากบิดามารดาของตนให้หมดไปได้ ก็นับว่าได้ผลคุ้มค่าแล้วในการที่จะส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้เรียนภาษาไทย

อย่างไรก็ดี ข้อคิดเห็นในการดำเนินการต่อชาวญวนอพยพดังเสนอมานี้ไม่ใช่วิธีการแก้ไขปัญหาโดยตรง เป็นแต่เพียงแนวทางบรรเทาปัญหาให้ผ่อนคลายลงเท่านั้น ผู้เขียนยังยืนยันความคิดที่ว่า การส่งชาวญวนกลับประเทศเวียดนามเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาคือที่สุด แต่ระหว่างที่เรายังไม่สามารถดำเนินการเช่นนั้นได้ การปฏิบัติตามแนวทางที่ผู้เขียนเสนอมานี้น่าจะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยลดความรุนแรงของปัญหานี้ลงได้บ้างมิใช่หรือ